

SIGNAT PER

Maria Antònia Beltran Cella
Cap de servei jurídic del Servei de Gestió de Paratges
Culturals
14/1/2025

Resolució del vicepresident del Consorci Serra de Tramuntana per la qual s'ordena la tramitació d'una consulta pública prèvia a l'elaboració d'una proposta de Llei de la Serra de Tramuntana

El vicepresident del Consorci Serra de Tramuntana Patrimoni Mundial ha dictat, el dia 13 de gener de 2024, la resolució següent:

<< Des del Departament de Presidència del Consell de Mallorca, a través de la Direcció Insular de la Serra de Tramuntana, es considera necessari iniciar el procediment per a elaborar una proposta de Llei de la Serra de Tramuntana.

D'acord amb el que disposen l'article 90 de la Llei 4/2022, de 28 de juny, de Consells Insulars en els termes de l'art. 80 de la mateixa Llei i l'article 133.1 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques i amb l'objectiu de millorar la participació dels ciutadans en el procediment d'elaboració d'un text articulat de proposta de Llei de protecció del paisatge cultural de la Serra de Tramuntana declarat Patrimoni Mundial per la UNESCO, s'ha de realitzar la CONSULTA PÚBLICA, mitjançant la Seu Electrònica del Consell Insular de Mallorca, amb l'objectiu de recollir l'opinió de la ciutadania i de les organitzacions més representatives potencialment afectades per la futura Llei, i que ha de tractar els aspectes següents:

- a. Problemes que es pretén solucionar amb la iniciativa
- b. La necessitat i oportunitat de la seva aprovació.
- c. Els objectius de la norma
- d. Les possibles solucions alternatives reguladores i no reguladores.

1. Antecedents normatius i necessitats actuals

El 29 de juny de 2011 la Serra de Tramuntana va ser declarada Patrimoni Mundial per la UNESCO en la categoria de Paisatge Cultural i inscrita a la llista de Patrimoni Mundial amb el número 1371. Aquesta distinció fa referència al resultat de la interacció entre els factors humans i naturals tal com estableix el Conveni Europeu del Paisatge. L'agricultura mil·lenària, en un ambient amb escassos recursos d'aigua, ha transformat el terreny i ha creat una xarxa articulada de mecanismes de gestió de l'aigua.

El Consorci serra de Tramuntana impulsa polítiques de millora i conservació de tots aquests elements i dels valors, tangibles i intangibles, amb accions que cerquen la implicació i la participació de totes les persones que hi viuen i hi treballen i que tenen com a objectiu millorar la intervenció humana i la sostenibilitat del territori de la Serra de Tramuntana patrimoni Mundial.

El catàleg de normativa aplicable a la protecció de la Serra de Tramuntana és ampli i abasta diferents esglaons normatius; és palès que el grau de protecció que l'ordenament jurídic espanyol confereix al paisatge natural i cultural no és d'una entitat jurídica inferior ja que la Constitució de 1978, a més d'ordenar als poders públics la protecció al medi ambient i la conservació i promoció del patrimoni històric i cultural, preveu fins i tot la sanció penal per

SIGNAT PER

Cap de servei jurídic del Servei de Gestió de Paratges Culturals
14/1/2025
Maria Antònia Beltran Cella

als atemptats sobre el patrimoni històric, cultural i artístic. Tot això es verifica a partir del que s'estableix al capítol III del títol I del text constitucional (relatiu als drets i deures fonamentals), capítol que determina els principis rectors de la política social i econòmica.

Així, en l'article 45 de la Constitució Espanyola s'estableix que *"tothom té el dret a gaudir d'un medi ambient adequat per al desenvolupament de la persona, així com del deure de conservar-lo. També estableix que els poders públics vetllaran per la utilització racional de tots els recursos naturals, amb la finalitat de protegir i millorar la qualitat de vida i defensar i restaurar el medi ambient, recolzant-se en la indispensable solidaritat col·lectiva. Finalment, s'estableix que a qui violi el que es disposa en els dos punts anteriors se li podran establir sancions penals o, en el seu cas, administratives, així com l'obligació de reparar el dany causat"*

i en l'article 46 *"que els poders públics garantiran la conservació i promouran l'enriquiment del patrimoni històric, cultural i artístic dels pobles d'Espanya i dels bens que l'integren, sigui quin sigui el seu règim jurídic i la seva titularitat. També afegeix que la llei penal sancionarà els atemptats contra l'esmentat patrimoni"*.

Per altra banda, l'Estatut d'Autonomia de les Illes Balears ens indica en el seu article 23.1 que *"tota persona té dret a gaudir d'una vida i un medi ambient segur i sa. Les administracions públiques de les Illes Balears, en l'àmbit de les seves competències, protegiran el medi ambient i impulsaran un model de desenvolupament equitatiu, territorialment equilibrat i sostenible"*.

i el punt 2 del mateix article indica *"que els poders públics de la comunitat autònoma han de vetllar per la defensa i la protecció de la naturalesa, del territori, del medi ambient i del paisatge. Han d'establir polítiques de gestió, ordenació i millora de la seva qualitat harmonitzant-les amb les transformacions que es produeixen per l'evolució social, econòmica i ambiental. Així mateix, la Comunitat Autònoma ha de cooperar amb les instàncies nacionals i internacionals en l'avaluació i en les iniciatives relacionades amb el medi ambient i el clima"*.

L'article 24.2 de l'Estatut d'Autonomia de les illes Balears estableix que des del reconeixement social i cultural del sector primari de les Illes Balears i de la seva important labor en l'activitat productiva, en el manteniment del paisatge, del territori, del medi ambient, de la cultura, de les tradicions i els costums més definitoris de la identitat balear, les administracions públiques de les Illes Balears adoptaran les mesures polítiques, jurídiques i legislatives que garanteixin els drets d'aquest sector i dels seus agricultors i ramaders en el seu desenvolupament i protecció i l'article 30 ens indica que, entre les competències que són exclusives de la comunitat autònoma, hi ha l'ordenació del territori, el règim d'aigües i aprofitaments hidràulics, monts, aprofitaments forestals, vies pecuàries i pastures amb tractament especial de les zones de muntanya. També són competències exclusives l'agricultura, la ramaderia, l'esport i lleure, l'artesanía, el foment de desenvolupament econòmic, la pesca, la caça, el patrimoni i la cultura en totes les seves vessants, cooperatives, activitats recreatives, indústria, instal·lacions de producció, distribució i transport d'energia, denominacions d'origen, recerca, innovació i desenvolupament científic i protecció del medi ambient.

La Llei 1/1991, de 30 de gener, d'espais naturals i de règim urbanístic de les àrees d'especial protecció de les Illes Balears, ens indica en el seu article 1 que té per objecte definir les àrees d'Espacial Protecció d'interès per a la Comunitat Autònoma, en raó als seus excepcionals valors ecològics, geològics i paisatgístics, i establir les mesures i condicions d'ordenació

SIGNAT PER

María Antònia Beltran Cella
Cap de servei jurídic del Servei de Gestió de Paratges Culturals
14/1/2025

territorial i urbanística precises per a la seva conservació i protecció, així com establir normes addicionals de protecció dels espais naturals protegits que es declari a l'empara de la llei 4/1989, de Conservació dels espais naturals i de la Flora i Fauna Silvestre.

La Llei 5/2005, de 26 de maig, per a la conservació dels espais de rellevància ambiental (LECO) té per objecte establir el règim jurídic general per a la declaració, protecció, conservació, restauració, millora i adequada gestió dels espais de rellevància ambiental de les Illes Balears. Aquests estan constituïts pels espais naturals protegits i els llocs de la xarxa ecològica «Natura 2000» declarats de conformitat al que es preveu en la Llei.

El decret 19/2007, de 16 de març, pel qual s'aprova el Pla d'Ordenació dels recursos Naturals de la Serra de Tramuntana, estableix en el seu article 1 que té com a finalitat l'ordenació general dels recursos i valors naturals de la serra de Tramuntana així com els seus valors paisatgístics i etnològics.

Es per això que des del Consell Insular de Mallorca es vol impulsar una proposta de llei en el marc de la capacitat d'iniciativa legislativa que reconeix l'article 47.2 de l'Estatut d'autonomia de les Illes Balears als Consells Insulars amb l'objectiu detectar les mancances normatives existents i dotar de contingut amb rang legal les eines que han de servir per a simplificar i millorar el règim normatiu relatiu a la preservació efectiva d'aquest paisatge cultural d'UNESCO . Aquesta proposta serà elaborada per la Direcció Insular de la Serra de Tramuntana del Departament de Presidència, que és qui té assignada en aquest moment la gestió de la Serra com a Patrimoni Mundial i qui té adscrit el Consorci Serra de Tramuntana Patrimoni Mundial.

2. Qüestions que es sotmeten a la consulta prèvia

2.1 Problemes que es pretenen solucionar amb la iniciativa:

1. No hi ha un marc amb rang de llei on quedi emmarcada la declaració de la Serra de Tramuntana com a patrimoni Mundial de la UNESCO a la categoria de Paisatge Cultural. Aquest fet crea un buit en la gestió del patrimoni, tant pel que fa a les accions a realitzar, organigrama de competències i règim de faltes i sancions relatius als incompliments de les previsions de conservació dels valors patrimonials protegits.

2. Atesa la diversitat de normatives que tenen com a àmbit d'aplicació a la Serra de Tramuntana, sorgeix la problemàtica de la coordinació administrativa i/o la jerarquització de normes que contribueixin a la simplificació i millora de la gestió dels recursos naturals, patrimonials i paisatgístics.

3. Una normativa excessivament restrictiva pel que fa a les activitats permeses a l'àmbit de la Serra de Tramuntana, té efectes negatius en l'economia de la zona, provocant l'abandonament progressiu de la població amb activitat econòmica en el sí de la Serra o la transformació en serveis de caire turístic. Aquest fet té una repercussió directa en la salut del patrimoni natural i la pervivència del patrimoni cultural.

SIGNAT PER

María Antònia Beltran Cella
Cap de servei jurídic del Servei de Gestió de Paratges Culturals
14/1/2025

4. No està recollit en cap normativa la tècnica de la pedra en sec, peça clau en la declaració de la serra de Tramuntana com a Patrimoni Mundial.

5. Tampoc està recollida la importància del cultiu de l'olivera, el qual ha conformat el paisatge tal com el coneixem avui i que és una peça important en la declaració de la Serra com a patrimoni Cultural.

6. No existeix cap normativa que reculli la importància del foment dels valors del paisatge cultural, natural i social de la serra de Tramuntana, sobretot per a promoure activitats de divulgació i educació ambiental.

7. No hi ha normativa que reculli cap tipus de planificació turística dins l'àmbit de la serra de Tramuntana. Atès que es tracta d'un espai d'especial protecció, també hauria de comptar amb un pla estratègic de turisme que permeti dinamitzar l'economia dels habitants de la Serra, sempre dins dels criteris que determinaren la seva declaració.

2.2 Necessitat i oportunitat de l'aprovació

1. L'oportunitat d'articular un text amb rang de llei es justifica en la necessitat d'aprovar un instrument normatiu específic que doni carta de naturalesa amb força normativa a la declaració de la UNESCO com a Patrimoni Mundial.

2. El caràcter mediterrani dels cultius de la Serra, sotmesos a un règim climàtic d'irregularitat de precipitacions, cada cop més escasses, ha conformat un paisatge de pedra en sec i canalitzacions d'aigua de gran valor patrimonial que precisa d'una normativa ad hoc per a la seva protecció. En un moment de sensibilització amb el patrimoni cultural com l'actual, fruit en bona part de la declaració de la UNESCO, es disposa de l'oportunitat d'engegar una llei que permeti la salvaguarda de l'esmentat patrimoni.

3. Sobre la Serra de Tramuntana hi concorre una nombrosa normativa destinada a la protecció de valors, però no hi ha cap llei que permeti traslladar jurídicament els efectes de la declaració de l'UNESCO, ni de com es poden conjuminar les diferents normatives. La llei de la Serra de Tramuntana suposa una oportunitat única per cobrir una necessitat de simplificació de gestió com la que existeix actualment.

4. La Serra de Tramuntana compta amb una riquesa patrimonial de primer ordre, però pràcticament no hi ha catàlegs globals de fonts, cases de neu, aljubs, síquies, etc. Les relacions de patrimoni estan, en el millor dels casos, disseminats per reculls de caire municipal. Amb la llei de la Serra es disposa d'una oportunitat de plasmar en un text articulat aquesta necessitat.

5. Hi ha la necessitat d'establir els mecanismes de dotació econòmica que contribueixin als objectius de protecció, regeneració i posada en valor del patrimoni natural, cultural i paisatgístic de la Serra, tant des de l'àmbit públic com del privat. Amb la llei es disposa d'una oportunitat de normalitzar una necessitat bàsica per la consecució dels objectius.

SIGNAT PER

María Antònia Beltran Cella
Cap de servei jurídic del Servei de Gestió de Paratges Culturals
14/1/2025

6. Per a la gestió dels diferents valors de la serra de Tramuntana és necessària l'existència d'indicadors fiables. Amb la Llei de la Serra es disposa d'una oportunitat de plasmar amb rang de llei una necessitat que no està recollida en cap de les normatives existents.

2.3 Objectius de la norma

1. Protecció i conservació del paisatge cultural emparat per la declaració de la UNESCO.
2. Establir els principis de col·laboració i coordinació entre les administracions públiques amb competències sobre l'àmbit d'aplicació d'aquesta llei amb la principal finalitat de simplificar la gestió de la Serra de Tramuntana.
3. Promoure el desenvolupament econòmic de la Serra de Tramuntana, sempre dins del marge dels valors que promogueren la declaració de la Serra de Tramuntana com a patrimoni mundial, afavorint la diversificació de les activitats productives.
4. Vetllar per la pervivència de les activitats tradicionals vinculades a l'agricultura, la ramaderia, l'activitat cinegètica, l'artesanal i les indústries de transformació, així com la seva modernització amb l'objectiu de procurar la prosperitat i el benestar de la població resident a la Serra de Tramuntana.
5. Fomentar una oferta turística sostenible i dimensionada a les característiques físiques, econòmiques i socials de la Serra de Tramuntana.
6. Reconèixer jurídicament la tècnica de la pedra en sec, reconeguda com a Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat per la UNESCO, així com elaborar catàlegs dels bens patrimonials de la Serra de Tramuntana.
7. Fomentar dels valors del paisatge cultural, natural i social de la Serra de Tramuntana així com promoure activitats de divulgació i educació ambiental a l'àmbit d'aplicació d'aquesta llei.
8. Establir les línies de dotació econòmica que garantissin el finançament de les actuacions públiques, així com els incentius per la inversió privada.

3. Consideracions jurídiques

1. L'article 15.1 de l'Estatut d'autonomia de les Illes Balears aprovat per la Llei orgànica 1/2007, de 28 de febrer, de reforma de l'Estatut d'autonomia de les Illes Balears, dedicat als drets de participació, estableix que tots els ciutadans de les Illes Balears tenen dret a participar de forma individual o col·lectiva en la vida política, econòmica, cultural i social de la comunitat autònoma i que els poders públics han de promoure la participació dels agents econòmics i socials del conjunt de la societat civil en els assumptes públics.
2. L'art. 133 de la Llei 39/20215, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques, sobre la participació dels ciutadans en el procediment d'elaboració de normes amb rang de llei i reglaments, disposa el següent:

SIGNAT PER

Maria Antònia Beltran Cella
Cap de servei jurídic del Servei de Gestió de Paratges
Culturals
14/1/2025

1. Amb caràcter previ a l'elaboració del projecte o avantprojecte de llei o de reglament, s'ha de substanciar una consulta pública, a través del portal web de l'Administració competent en la qual s'ha de demanar l'opinió dels subjectes i de les organitzacions més representatives potencialment afectats per la futura norma sobre:

- a) Els problemes que es pretenen solucionar amb la iniciativa.
- b) La necessitat i oportunitat de la seva aprovació.
- c) Els objectius de la norma.
- d) Les possibles solucions alternatives reguladores i no reguladores.

2. Sense perjudici de la consulta prèvia a la redacció del text de la iniciativa, quan la norma afecti els drets i interessos legítims de les persones, el centre directiu competent ha de publicar el text al portal web corresponent, per tal de donar audiència als ciutadans afectats i sol·licitar totes les aportacions addicionals que puguin fer altres persones o entitats. Així mateix, també es pot demanar directament l'opinió de les organitzacions o associacions reconegudes per llei que agrupin o representin les persones que tinguin drets o interessos legítims que es vegin afectats per la norma i els fins de les quals guardin relació directa amb el seu objecte.

3. La consulta, audiència i informació públiques que regula aquest article s'han de dur a terme de tal manera que els destinataris potencials de la norma i els qui facin aportacions sobre aquesta tinguin la possibilitat d'emetre la seva opinió, per a la qual cosa s'han de posar a la seva disposició els documents necessaris, que han de ser clars i concisos i han de reunir tota la informació necessària per poder pronunciar-se sobre la matèria.

4. Es pot prescindir dels tràmits de consulta, audiència i informació públiques que preveu aquest article en el cas de normes pressupostàries o organitzatives de l'Administració General de l'Estat, l'Administració autonòmica, l'Administració local o de les organitzacions que en depenen o hi estan vinculades, o quan concorrin raons greus d'interès públic que ho justifiquin.

Quan la proposta normativa no tingui un impacte significatiu en l'activitat econòmica, no imposi obligacions rellevants als destinataris o reguli aspectes parcials d'una matèria, es pot ometre la consulta pública regulada a l'apartat primer. Si la normativa reguladora de l'exercici de la iniciativa legislativa o de la potestat reglamentària per una Administració preveu la tramitació urgent d'aquests procediments, l'eventual excepció del tràmit per aquesta circumstància s'ha d'ajustar al que preveu aquella.

3. L'article 55 de la Llei 1/2019, de 31 de gener, del Govern de les Illes Balears en relació a la consulta prèvia de normes de rang de llei i reglaments disposa el següent:

1. Amb caràcter previ a l'elaboració de l'avantprojecte de llei o del projecte de reglament, se substanciarà una consulta pública, d'acord amb la normativa bàsica estatal. A aquest efecte, el conseller competent per a l'inici del procediment ha d'ordenar la substanciació d'una consulta pública a través del lloc web, amb la finalitat que la ciutadania tingui la possibilitat d'emetre la seva opinió durant un termini adequat a la naturalesa de la matèria i, en tot cas, no inferior a deu dies.

2. No és necessària la consulta prèvia en els casos següents:

- a) En les normes pressupostàries.
- b) En les normes organitzatives.
- c) Quan concorrin raons greus d'interès públic que ho justifiquen.

SIGNAT PER

María Antònia Beltran Cella
Cap de servei jurídic del Servei de Gestió de Paratges Culturals
14/1/2025

d) Quan les normes tinguin una escassa incidència econòmica, jurídica o social. Versió consolidada sense validesa jurídica .
e) Quan les normes no imposin obligacions rellevants als destinataris.
f) Quan les normes recullin aspectes parcials d'una matèria.
g) Quan el contingut de la regulació vengui substancialment determinat per una norma de rang superior o per acords vinculants adoptats, d'acord amb la legislació bàsica, per òrgans mixts Estat - comunitat autònoma.
h) En casos de tramitació urgent del procediment normatiu.
En qualsevol cas, els supòsits prevists a les lletres c), d) i e) han de constar degudament justificats en l'expedient.

4. L'article 80 de la Llei 4/2022, de 28 de juny, de Consells Insulars que estableix:

1. Abans de l'inici del procediment d'elaboració de disposicions reglamentàries i en els supòsits que preveu la normativa bàsica estatal, el conseller executiu competent ha d'ordenar la realització d'una consulta pública a través del lloc web corresponent, amb la finalitat que els destinataris potencials de la norma tinguin la possibilitat d'emetre la seva opinió sobre els trets generals de la regulació proposada.
2. La consulta no és preceptiva quan es tracti d'iniciatives:
a) De normes pressupostàries.
b) De reglaments tècnics i d'organització.
c) En què concorrin raons greus d'interès públic.
d) Relatives a regulacions que no hagin de tenir un impacte significatiu sobre l'activitat econòmica, jurídica o social.
e) En què no s'imposin obligacions rellevants als destinataris.
f) Que suposin la regulació d'aspectes parcials d'una matèria.
g) En què el contingut de la regulació estigui substancialment determinat per una norma de rang superior.
h) Que impliquin la tramitació urgent del procediment normatiu.
3. La consulta ha de tenir una durada adequada a la naturalesa de la matèria i, en tot cas, no inferior a quinze dies.

5. L'art. 90 de la Llei 4/2022, de 28 de juny, de Consells Insulars:

1. El ple exerceix la iniciativa legislativa prevista en l'Estatut d'Autonomia mitjançant l'elaboració, l'aprovació i la posterior tramesa de proposicions de llei al Parlament.
2. Cada consell insular pot designar una delegació de fins a tres membres de la corporació per tal de defensar les seves proposicions de llei davant el Parlament.
3. D'acord amb el procediment que s'estableixi en el reglament orgànic, les proposicions de llei s'han d'aprovar per majoria absoluta del ple i han de contenir un text articulat i una exposició de motius en què es deixi constància de l'aplicació dels principis de bona regulació.
4. Amb caràcter previ a l'elaboració de la proposició s'ha de dur a terme la consulta ciutadana a què fa referència l'article 80 d'aquesta llei.
5. Els consells insulars, mitjançant acord del ple, també poden sol·licitar al Govern l'adopció d'un projecte de llei. L'acord corresponent s'ha d'aprovar per majoria absoluta del ple.
6. Les propostes normatives a què fa referència aquest article han d'anar acompanyades d'una memòria sobre l'oportunitat de la regulació.
7. Els consells insulars poden sol·licitar al Parlament de les Illes Balears la presentació de proposicions de llei davant el Congrés dels Diputats, com també la interposició del recurs d'inconstitucionalitat davant el Tribunal Constitucional en relació amb lleis de l'Estat que puguin afectar el seu règim jurídic o les seves competències.

SIGNAT PER

Maria Antònia Beltran Celia
Cap de servei jurídic del Servei de Gestió de Paratges
Culturals
14/1/2025

6. Per tant, es considera oportuna l'obertura d'un procediment participatiu en el qual es doni veu a la ciutadania sobre la conveniència d'iniciar el procediment d'elaboració d'una proposta de Llei per la qual es regula la protecció del paisatge cultural de la Serra de Tramuntana declarat patrimoni mundial per la UNESCO.

Per tot això, dict la següent

Resolució

1. Ordenar a la Secretaria Tècnica del Departament de Presidència que dugui a terme les actuacions necessàries a fi de substanciar la consulta pública que preveuen l'art. 133.1 de la Llei 39/2015 del procediment administratiu comú de les administracions públiques, l'article 55 de la Llei 1/2019, del Govern de les Illes Balears i l'article 90 en els termes de l'article 80 de la Llei 4/2022 de Consells Insulars, prèvia a l'elaboració d'una proposta de Llei per la qual es regula la protecció del paisatge cultural de la Serra de Tramuntana declarat patrimoni mundial per la UNESCO .
2. Fixar un termini de consulta de quinze (15) dies hàbils, amb l'objecte que puguin formular-se aportacions o suggeriments per via telemàtica mitjançant el Portal de Participació Ciutadana. >>

Palma, data de la signatura electrònica.

La cap de servei jurídic del Consorci Serra de Tramuntana

Maria Antònia Beltran Celià

